

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

9.12.2022

Eduskunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry:n lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta HE 298/2022 vp

Suomen lähi- ja lähihoitajaliitto SuPer puoltaa annettua lakiesitystä. SuPer pyytää Sosiaali- ja terveysvaliokuntaa kiinnittämään kuitenkin huomion seuraaviin kohtiin

- 1. 0,7 henkilöstömitoituksen täyttäminen ”keinolla millä hyvänsä” ei ole itseisarvo. Tärkeintä ovat asiakkaan saama hoidon laatu sekä työntekijöiden kokeman kuormituksen vähentäminen.**

Mitoituslainsäädännön tavoitteena on ollut turvata iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon ja huolenpidon asiakkaille laadukkaat palvelut, jotka mahdollistavat arvokkaan ja mielekkään elämän. Tavoitteena on ollut myös parantaa asiakas- ja potilas-turvallisuutta varmistamalla riittävä hoidosta ja huolenpidosta vastaava henkilöstö tehtävien huolelliseen toteuttamiseen.

SuPer näkee riskinä, että hallituksen esitys keskittyi numeraalisen mitoituksen saavuttamiseen ”keinolla millä hyvänsä”. SuPer halua kiinnittää huomiota lain säätämisen alkuperäiseen lähtökohtaan. Lisäksi SuPer halua muistuttaa Vanhuspalvelulain henkilöstö pykälästä (20§) ”*Toimintayksikössä on oltava henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävärakenne vastaavat toimintayksikön palveluja saavien iäkkäiden henkilöiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palvelun tarvetta ja joka turvaa heille laadukkaat palvelut.*”

Työnantajan on suunniteltava jokaisen työvuoron ammattirakenne niin, että hoito on laadukasta ja asiakkaan vaativiinkin hoidollisiin tarpeisiin pystytään vastaamaan. Mikäli yksikössä työskentelee muitakin kuin ammattihenkilöitä, kuten hoiva-avustajia, ei heidän työtehtäviinsä tule sisältyä nk. hoidollisia tehtäviä. Hoiva-avustajien työpanos tulee keskittää välillisiin tehtäviin kuten siivous, tiskaus, ruokavalmistelut ja pyykinhuolto. Lähi- ja sairaanhoitajien substanssiosaamiseen keskittyvä työ lisää asiakasturvallisuutta ja työntekijöiden työhyvinvointia. On huomioitavaa, että ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asuvilla iäkkäillä on runsaasti somaattisia, hoitoa vaativia sairauksia ja he viettävät ympärivuorokautisessa palveluasumisessa elämäänsä n. 2 viimeistä vuottaan.

SuPer yhtyy Valviran näkemykseen (Valviran ohje 7.6.2022, päivitetty 23.8.2022), jonka mukaan tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa asiakkaat tarvitsevat kognitiivisen ja/tai fyysisen toimintakyvyn alentumisen vuoksi joko runsaasti tai erittäin runsaasti ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissa, kuten ruokailussa, henkilökohtaisessa hygieniassa ja pukeutumisessa, sosiaalisessa kanssakäymisessä ja vuorovaikutuksessa. Valvontaviranomaisten näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt kykenevät parhaiten vastaamaan asiakkaiden runsaaseen palvelutarpeeseen, kuten esimerkiksi muistisairaana asiakkaan kohtaamiseen ja ohjaamiseen sekä lääkehoitoon ja sairaanhoidollisiin toimenpiteisiin.

2. SuPer pitää erittäin tärkeänä, että 0,7 henkilöstömitoitus tulee voimaan viimeistään 1.12.2023

Ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoituksesta säädetty laki on tärkeä. Henkilöstömitoituksesta säädettiin koska valvontaviranomaisten ja omaisten iäkkäiden henkilöiden palveluissa havaitsemien puutteiden ja epäkohtien arvioitiin vaarantavan heidän oikeuttaan hyvään hoitoon ja ihmisarvoiseen kohteluun. Epäkohtia havaittiin etenkin tehostetun palveluasumisen henkilöstömitoituksen riittävydessä, henkilöstön ammattitaidossa ja osaamisessa sekä toimintayksiköiden johtamisessa. Erityisesti lääkehuollossa esiin tulleiden puutteiden nähtiin vaarantavan asiakas- ja potilasturvallisuutta.

Ikääntyneiden palveluiden vetovoima työpaikana on ollut vuosia alamäessä. Paras päätös kääntää tämä suunta, oli säätää laki henkilöstömitoituksesta vuonna 2020. Se oli positiivinen viesti asiakkaille halusta parantaa ympärivuorokautisen palveluasumisen hoidon laatua sekä viesti työntekijöille työolojen inhimillistämisestä.

3. SuPer pitää välttämättömänä hyvinvointialueiden ohjausta koskien mitoituslainsäädännön toimenpanoa.

Vuonna 2020 voimaan tullut säännös henkilöstömitoituksen laskemisesta on aiempaa ohjeistusta tarkempi ja edellyttää työajan jakamisen välilliseen ja välittömään työhön, josta vain välitön asiakastyö otetaan mitoitukselaskennassa huomioon.

Työn organisointia tulee tarkastella jokaisessa työyksikössä ja kartoittaa välillisen työn määrä. Henkilöstömitoituksen laskenta ei ole mahdollista ilman ko. toimenpidettä.

SuPerin tietoon on tullut, että osa palveluntuottajista ei ole toimeenpannut mitoituslainsäädäntöä työyksiköissä, eikä kaikki järjestämisvastuulliset ole tätä valvoneet. Ko. työyksiköt ovat kuitenkin antaneet THL:lle Vanhuspalveluiden tila -seurantaan henkilöstömitoitusta koskevia lukuja. Annetut luvut eivät ole siis vastanneet THL:n kysymyksen asettelua.

4. Alan vetovoima ei synny itsestään, sen eteen tarvitaan konkreettisia ratkaisukeskeisiä tekoja.

Työterveyslaitos toteuttaa vuosittain Mitä kuuluu? -kyselyn sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöille. Tutkimustietoa siitä, miksi työntekijät voivat huonosti ja miksi ala ei ole vetovoimainen, on runsaasti. Tarvitaan rohkeutta katsoa näitä tuloksia, lopettaa selittely ja puuttua alaa haittaaviin tekijöihin. Työolojen täytyy olla sellaiset, että lähihoitajat suurimpana ammattiryhmänä haluavat alle, eikä sieltä pois.

Tällä hetkellä SuPeriin tule vahva viesti siitä, että ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköt, joissa mitoituslainsäädäntöä on noudatettu, ovat vetovoimaisia.

Helsingissä 09.12.2022

Silja Paavola

puheenjohtaja

Jussi Salo

kehittämisjohtaja

SUOMEN LÄHI- JA PERUSHOITAJALIITTO SUPER RY

SuPerissa on noin 85 000 jäsentä, jotka työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä kasvatusalalla julkisella ja yksityisellä sektorilla.

Lisätietoja lausunnosta antaa asiantuntija Sari Ilonummi 050 3416079, sari.ilonummi@superliitto.fi